

17.03.2023

Pensionsreform på fransk

Et kaotisk forløb om den franske pensionsreform har givet et opløst centrum-højre i parlamentet. Kun Marine Le Pen ser for alvor ud til at have gavn heraf.

Skrevet af

Kirsten Malling Biering

✉ Kirsten.Biering@thinkeuropa.dk

Kontakt

**Kirsten Malling
Biering**

✉ Kirsten.Biering@thinkeuropa.dk

Præsident Emmanuel Macron måtte bruge en særlig bestemmelse i den franske forfatning - 49.3 - for at få sin pensionsreform igennem. Bestemmelsen giver mulighed for vedtagelse af lov uden afstemning i Nationalforsamlingen. Det kaldes at "engagere regeringens ansvar" og medfører som amen i kirken en, hvis ikke flere, mistillidsdagsordener. Regeringen Borne kan godt risikere at falde i løbet af de kommende uger.

Efter 175 timers debat i Nationalforsamlingen og uendelige forhandlingsforløb med alle politiske formationer var der lige til det sidste håb om, at beslutningstagerne ikke behøvede at bruge det, der kaldes den nukleare option, altså 49.3. Men den håndfuld stemmer i højrepartiet Les Républicains (LR), der skulle til for at sikre et flertal, var for usikre til, at regeringen Borne - og præsidenten - havde lyst til at løbe risikoen.

└ Hvad er på spil?

Det er en begrænset reform af det franske pensionssystem, hvor tilbagetrækningsalderen hæves fra 62 til 64 år, med parallelt krav om bidrag til de sociale kasser i samlet 43 år for at kunne opnå fuld pension. Det kan ikke siges at være særlig radikalt sammenlignet med europæisk norm. Forslaget er desuden ved uendelige tilpasninger gennem de uger lange politiske forhandlinger til alle sider endda endnu mindre dristigt, end det var ved begyndelsen.

└ Hvad er formålet?

Det er at sikre sig mod en truende underfinansiering af systemet, der slår hårdt allerede inden for få år. Præsidenten gik til valg på en pensionsreform, som han måtte lade ligge under sine første fem år ved magten. Det betyder noget for hans troværdighed og politiske arv. Og nok så vigtig betyder det noget for troværdigheden af en gældsplaget fransk økonomi, der skal navigere i et volatilt marked med stigende renter. På listen over EU-Kommissionens nationale anbefalinger til Frankrig tårner en pensionsreform højt.

└ Hvorfor går det så så galt?

Præsident Macron vandt præsidentvalget sidste år. Men hans politiske gruppering Renaissance og andre sympatistøtter vandt ikke valget til Nationalforsamlingen. Det er en anomali i et præsidentielt system, hvor tyngden ligger ikke hos de folkevalgte,

men den folkevalgte præsident. Nødbremsen 49.3 er præsident de Gaulles opfindelse. Siden hans dage er det gamle tvedelte partisystem ydermere i opbrud til fordel for en tredeling - Macron i midten, Marine Le Pen yderst til højre og Jean-Luc Mélenchon yderst til venstre. Det er sværere at opnå et klart politisk flertal. Der er ingen appetit hos yderfløjene til at søge kompromiset og ingen parlamentarisk tradition for det heller.

📌 Hvis nederlag er det?

De fleste peger på Macron og hans regering. Der blev ikke kommunikeret effektivt nok om reformen. Måske Borne-regeringen skulle have indset, hvor usikre mulighederne var for et flertal og have rykket tidligere. Det tager sig heller ikke godt ud at bruge 49.3 efter uger med demonstrationer, strejker og forhandlinger uden ende. Magtfuldkomment, døvt over for franskmændenes vilje - kritikken vil blive massiv.

Over for det står på et forløb i parlamentet, der trods alt må få en iagttager til at spærre øjnene noget op. Kaotisk, rå. Langt mod venstre har hensigten været at sabotere lovforslaget gennem tusindvis af ændringsforslag. Til fagforeningernes irritation blev det på et tidspunkt så taktisk et spil, at selv muligheden for at gå i kødet på selve paragraffen i forslaget om hævelse af pensionsalderen blev trængt i baggrunden til fordel for andre politiske hensyn. Langt mod højre ventede Le Pens tropper på det rigtige tidspunkt. Seriøse alternative forslag har det skortet på.

Borne-regeringens forhåbninger om en parlamentarisk vedtagelse af pensionsreformen var knyttet til det klassiske højre, til LR. En pensionsreform har længe været øverst på LR's politiske program. Partiets præsidentkandidat Valérie Pécresse gik i 2022 til valg på en reform, som Macron til hendes irritation stort set planked til sit eget program. Ideologisk passede det allerede en-til-en. LR's nye leder Eric Ciotti har samtidig haft mange og lange forhandlinger med Borne, der har givet yderligere indrømmelser.

LR dominerer Senatet. Her blev lovforslaget stemt igennem. Men gruppen i Nationalforsamlingen delte sig efterhånden i fraktioner, der ser ud til at have en del at gøre med personlige ambitioner. Ciotti var for, Aurélien Pradié, der lige har tabt til Ciotti i formandsopgøret, gik imod. Stumme og fraværende var tilhængere af fransk politiks kyniker par excellence regionsformand Laurent Wauquiez, der venter i kulissen på sin politiske genkomst. Parlamentsgruppen faldt til sidst fra hinanden og kunne ikke stemme for sin egen politik.

┌ Hvad så nu?

Marine Le Pen konstaterede med triumf, at det her var Macrons nederlag. Hun konstaterede også, at LR så ud til at have ophørt med at være et parti. Det første kan præsidenten nok leve med. Det sidste kan for alvor blive et problem. De fleste forudser, at LR trods alt ikke vil stemme Borne-regeringen ned. Men efter forløbet med pensionsreformen kan alt nok ske. Måske venter præsidentens opløsning af Nationalforsamlingen alligevel et sted i horisonten. Og dog: kun een fransk politiker ser ud til at få stor gavn af det. Det er nok snarere Marine Le Pen end Emmanuel Macron.